

Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmana • Ombudsperson Institution

RAPORT
I
AVOKATIT TË POPULLIT

Ex officio nr. 1586/2025

*Lidhur me Dhomat e Specializuara dhe Zyrën e Prokurorit të Specializuar nga perspektiva
e të drejtave të njeriut*

Drejtuar: Znj. Albulena Haxhiu, kryetare
Kuvendi i Republikës së Kosovës

Z. Albin Kurti, kryeministër
Qeveria e Republikës së Kosovës

Znj. Ekaterina Trendafilova, kryetare
Dhomat e Specializuara të Kosovës

Kopje: Znj. Justina Shiroka Pula, presidente
Republika e Kosovës

Prishtinë, më 14 tetor 2026

Qëllimi i raportit

Ky raport ka për qëllim të tërheqë vëmendjen e institucioneve të Republikës së Kosovës ndaj qëndrimeve të Avokatit të Popullit lidhur me aktivitetin e Dhomave të Specializuara dhe të Zyrës së Prokurorit të Specializuar (në vijim: DhSK), të cilat ndërlidhen drejtpërdrejt me standardet që garantojnë një gjykim të drejtë dhe të paanshëm, si dhe me të drejtat e tjera që ndërlidhen me këtë proces, parë nga këndvështrimi i respektimit të lirive dhe të drejtave të njeriut, të përcaktuara në Kushtetutën e Republikës së Kosovës dhe në instrumentet ndërkombëtare.

Raporti mbështetet në aktivitetet e realizuara nga Avokati i Popullit nga viti 2021 deri në miratimin e tij, në informacionet e mbledhura gjatë këtyre aktiviteteve dhe në vlerësimin paraprak të pavarur të përgatitur nga *Bar Human Rights Committee of England and Wales* (BHRC). Raporti nuk ka për qëllim ndërhyrjen në rastet pranë DhSK-së, por ngre shqetësime lidhur me standardet e përcaktuara për gjykim të drejtë dhe të paanshëm, lirinë dhe sigurinë, efektivitetin e mjeteve juridike, si dhe transparencën dhe llogaridhënien institucionale.

Të gjeturat e këtij raporti do të reflektohen edhe në të drejtat e viktimave, për të cilat kërkohet drejtësi, dhe vetëm respektimi i një gjykimi të drejtë dhe të paanshëm e vë drejtësinë në vend, si dhe siguron drejtësi dhe satisfaksion për viktimat.

Duke pasur parasysh faktin se Avokati i Popullit i Republikës së Kosovës ka në kompetencë dhënien e rekomandimeve të përgjithshme për funksionimin e sistemit gjyqësor, ky raport do t'u dërgohet edhe Dhomave të Specializuara dhe Zyrës së Prokurorit të Specializuar, si pjesë e institucioneve të Republikës së Kosovës, përkatësisht si pjesë e sistemit gjyqësor të Republikës së Kosovës.

Baza ligjore

1. Kushtetuta e Republikës së Kosovës, Kapitulli II [Të Drejtat dhe Liritë Themelore], neni 21 [Parimet e Përgjithshme], paragrafi 1, përcakton: “*Të drejtat dhe liritë themelore të njeriut janë të pandashme, të patjetërsueshme e të pacenueshme dhe janë bazë e rendit juridik të Republikës së Kosovës.*”
2. Neni 132, paragrafi 1, përcakton: “*Avokati i Popullit mbikëqyr dhe mbron të drejtat dhe liritë e individëve nga veprimet ose mosveprimet e paligjshme dhe të parregullta të autoriteteve publike.*”
3. Neni 135, paragrafi 3, përcakton: “*Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa, nëse vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga ana e organeve të administratës publike dhe organeve të tjera shtetërore.*”
4. Amendamenti 24, neni 162 [Dhomat e Specializuara dhe Zyra e Prokurorit të Specializuar], paragrafi 11, përcakton: “*Do të emërohet një Ombudsperson i veçantë i Dhomave të specializuara, me përgjegjësi ekskluzive për Dhomat e specializuara dhe për Zyrën e Prokurorit të specializuar. Funksioni dhe obligimet e tij/saj për raportim do të përcaktohen me [ligjin e veçantë]. Nenet 133(2), 134, 135(1) dhe (2) nuk do të aplikohen ndaj Ombudspersonit të Dhomave të specializuara. Ombudspersoni i Kosovës gjithashtu mund të referojë çështje në përputhje me Nenin 135(4).*”
5. Sipas Ligjit nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit, Avokati i Popullit, ndër të tjera, i ka këto kompetenca dhe përgjegjësi:

- *“Avokati i Popullit ka kompetencë të bëjë hetime qoftë për t’iu përgjigjur ankesës së parashtruar apo me iniciativën e vet (ex officio), nëse nga konstatimet, dëshmitë dhe faktet e paraqitura me parashtrësë ose nga njohuritë e fituara në mënyrë tjetër, ka bazë të rezultojë se nga ana e autoriteteve janë shkelur të drejtat dhe liritë e njeriut të përcaktuara me Kushtetutë, ligje dhe akte të tjera, si dhe me instrumente ndërkombëtare për të drejtat e njeriut.”* (Neni 16, paragrafi 4).
 - *“Avokati i Popullit mund të jep rekomandime të përgjithshme për funksionimin e sistemit gjyqësor.[...]”* (Neni 16, paragrafi 8).
 - *“Të tërheqë vëmendjen për rastet kur autoritetet i shkelin të drejtat e njeriut dhe të bëjë rekomandim që t’u jepet fund rasteve të tilla dhe kur është e domosdoshme të shprehë mendimin e vet mbi qëndrimet dhe reagimet e autoriteteve përkatëse në lidhje me rastet e tilla.”* (Neni 18, paragrafi 1, nënparagrafi 2).
 - *“Të rekomandojë Qeverinë, Kuvendin dhe autoritetet tjera kompetente të Republikës së Kosovës për çështjet që kanë të bëjnë me avancimin dhe mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të njeriut, barazisë dhe jo diskriminimit.”* (Neni 18, paragrafi 1, nënparagrafi 5).
6. Avokati i Popullit konsideron se Amendamenti 24 i Kushtetutës së Republikës së Kosovës e ka kufizuar pjesërisht mandatin e Avokatit të Popullit karshi Dhomave të Specializuara dhe Zyrës së Prokurorit të Specializuar. Megjithatë, duke pasur parasysh përcaktimet e nenit 21, sipas të cilit të drejtat dhe liritë themelore janë të pandashme, të patjetërsueshme e të pacenueshme, si dhe përcaktimet e nenit 132, sipas të cilit: *“Avokati i Popullit mbikëqyr dhe mbron të drejtat dhe liritë e individëve nga veprimet ose mosveprimet e paligjshme dhe të parregullta të autoriteteve publike”* (theks i shtuar), Avokati i Popullit konsideron se ka detyrë dhe, për më tepër, përgjegjësi që t’i mbrojë dhe t’i mbikëqyrë të drejtat dhe liritë themelore të të gjithë qytetarëve të Republikës së Kosovës, pa marrë parasysh statusin e tyre dhe institucionin ku janë të vendosur.
 7. Universaliteti i të drejtave të njeriut nënkupton se çështje të tilla si e drejta për një proces të rregullt gjyqësor, prezumimi i pafajësisë, barazia e armëve, e drejta për mbrojtje efektive dhe proporcionaliteti i masave kufizuese nuk janë shqetësime që i përkasin vetëm personit të prekur. Ato janë standarde themelore të sundimit të ligjit dhe të mbrojtjes së dinjitetit njerëzor.
 8. Avokati i Popullit thekson se ky raport nuk e ka për qëllim zëvendësimin e mandatit të Avokatit të Dhomave të Specializuara, por konsideron se shqetësimet e ngritura mund të trajtohen në mënyrë të pavarur nga Avokati i Popullit, për shkak të garancive shtesë që Avokati i Popullit i ka sipas Kushtetutës, përkatësisht neneve 132, 133, 134 dhe 135 të saj. Për këtë arsye, ngritja e shqetësimeve kur ekziston perceptimi ose rreziku se këto standarde nuk po respektohen mjaftueshëm është jo vetëm legjitime, por edhe e rëndësishme për ruajtjen e besimit në sistemin e drejtësisë dhe për forcimin e kulturës së të drejtave të njeriut.
 9. Për më tepër, duke pasur parasysh faktin se Ligji nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit e përcakton Avokatin e Popullit edhe si Mekanizëm Kombëtar për Parandalimin e Torturës dhe të Trajtimeve e Ndëshkimeve të Tjera Mizore, Jonjerëzore dhe Poshtëruese (në vijim: MKP), kompetencë kjo që nuk parashihet në Ligjin nr. 03/L-195 për Avokatin e Popullit, të cilit i referohet DhSK-ja dhe i cili është shfuqizuar nga Ligji nr. 05/L-019 për Avokatin

e Popullit, që ka hyrë në fuqi më 11 korrik 2015. Po ashtu, Avokati i Popullit i Republikës së Kosovës vepron si Institucion Kombëtar për të Drejtat e Njeriut (IKDNj). Nga kjo perspektivë, Avokati i Popullit ka kompetenca të plota.

Lidhur me Avokatin e Popullit të Dhomave të Specializuara dhe Zyrës së Prokurorit të Specializuar

(a) Për sa u përket kompetencave

10. Avokati i Popullit i DhSK-së është krijuar nëpërmjet Amendamentit Kushtetues nr. 24, mbi bazën e nenit 162 të Kushtetutës, si Ombudsperson/Avokat i Popullit i veçantë, me “*përgjegjësi ekskluzive*” për Dhomat e Specializuara dhe Zyrën e Prokurorit të Specializuar.
11. Avokati i Popullit i DhSK-së është juridikisht i ndryshëm nga Avokati i Popullit i Republikës së Kosovës. Mandati i tij nuk shtrihet mbi autoritetet publike të Republikës së Kosovës në përgjithësi, por është i kufizuar në DhSK-në dhe Zyrën e Prokurorit të Specializuar.
12. Ky dallim është i rëndësishëm edhe për vlerësimin e tij sipas standardeve ndërkombëtare, pasi bëhet fjalë për një institucion me mandat të specializuar dhe të kufizuar, dhe jo për një Institucion Kombëtar për të Drejtat e Njeriut (IKDNj) në kuptimin e Parimeve të Parisit. Pra, modeli i tij institucional nuk i përmbush karakteristikat që Parimet e Parisit kërkojnë për një IKDNj me mandat të gjerë, të cilin, për dallim, e ka Avokati i Popullit.
13. Sipas Rregullës 28 të Rregullores së Procedurës dhe Provave të DhSK-së, Avokati i Popullit vepron në mënyrë të pavarur në monitorimin, mbrojtjen dhe garantimin e të drejtave dhe lirive themelore të personave që ndërveprojnë me DhSK-në dhe Zyrën e Prokurorit të Specializuar.

Rregulla 29 përcakton kompetencat e tij, të cilat përfshijnë, ndër të tjera:

- hetimin e ankesave për shkelje të të drejtave të njeriut;
 - inspektimin e objekteve të paraburgimit;
 - ndërmjetësimin dhe lehtësimin e zgjidhjes së çështjeve;
 - dhënien e rekomandimeve Presidentit të DhSK-së dhe Prokurorit të Specializuar;
 - referimin e çështjeve për shqyrtim kushtetues në rastet e parashikuara nga kuadri ligjor.
14. Këto kompetenca i japin Avokatit të Popullit të Dhomave një rol të rëndësishëm në mbrojtjen e të drejtave të personave që janë në kontakt me sistemin e DhSK-së. Megjithatë, mandati është i kufizuar në mënyrë të konsiderueshme.
 15. Avokati i Popullit i DhSK-së nuk mund të ndërhyjë në çështjet ose procedurat gjyqësore të DhSK-së, me përjashtim të rasteve të vonesave të paarsyeshme. Për rrjedhojë, një pjesë e rëndësishme e çështjeve që mund të lidhen me të drejtat themelore të personave në procedurat gjyqësore mbeten brenda kompetencës së vetë mekanizmave gjyqësorë të DhSK-së. Për dallim, Avokati i Popullit i Republikës së Kosovës, sipas Ligjit për Avokatin e Popullit, ka në kompetencë të tij “*të japë rekomandime të përgjithshme për funksionimin e sistemit gjyqësor.*”

16. Përgjegjësia ekskluzive dhe kompetenca ekskluzive përbëjnë dy koncepte juridike të dallueshme, të cilat nuk mund të përdoren si sinonime. E para nënkupton detyrimin e posaçëm që i ngarkohet një institucioni për të garantuar përmbushjen e një funksioni të caktuar, ndërsa e dyta nënkupton autorizimin juridik për të vepruar në mënyrë që përjashton veprimin e institucioneve të tjera. Ekzistenca e përgjegjësisë ekskluzive nuk mund të merret, në vetvete, si dëshmi e ekzistencës së kompetencës ekskluzive. Për rrjedhojë, çdo pretendim se korniza kushtetuese ose ligjore përjashton kompetencën e Institucionit të Avokatit të Popullit të Republikës së Kosovës duhet të argumentohet duke iu referuar dispozitave përkatëse kushtetuese dhe interpretimit të tyre të drejtë, dhe jo të mbështetet vetëm në përdorimin e termit “përgjegjësi ekskluzive”.

(b) Për sa i përket pavarësisë

17. Rregullorja e Procedurës dhe Provave të DhSK-së përcakton shprehimisht se Avokati i Popullit i DhSK-së ushtron funksionet e tij në mënyrë të pavarur dhe se pavarësia e tij duhet të respektohet.

18. Megjithatë, pavarësia duhet të vlerësohet jo vetëm në aspektin formal, por edhe në aspektin institucional, administrativ dhe financiar.

19. Një element që meriton vëmendje është fakti se Zyra e Avokatit të Popullit të DhSK-së është e integruar në strukturën administrative të DhSK-së. Në një sistem ku Avokati i Popullit monitoron respektimin e të drejtave të njeriut nga vetë institucioni në kuadër të të cilit ai është vendosur administrativisht, përbën shqetësim për ushtrimin e detyrës së tij në mënyrë të pavarur dhe pa ndikim.

20. Parimet e Venecias kërkojnë që procedura e përzgjedhjes së Ombudspersonit të jetë transparente, objektive, e bazuar në meritë dhe të forcojë autoritetin, paanshmërinë dhe pavarësinë e institucionit. Këto rregulla përcaktojnë edhe zgjedhjen e Ombudspersonit nga Parlamenti, zakonisht me shumicë të cilësuar, si një mekanizëm që siguron legjitimitet më të gjerë dhe shmang varësinë e Ombudspersonit nga një autoritet i vetëm.

21. Parimet e Venecias favorizojnë një mandat të vetëm, veçanërisht për të shmangur mundësinë që Ombudspersoni të ndikohet nga perspektiva e një riemërimi.

22. Në rastin e DhSK-së, kjo çështje është veçanërisht relevante për shkak të mënyrës së emërimit nga Autoriteti Emërues. Nëse një Ombudsperson është i detyruar të kërkojë riaplikimin e mandatit nga i njëjti autoritet nga i cili varet emërimi i tij, mund të lindin shqetësime lidhur me pavarësinë institucionale.

(c) Çështja e mandatit aktual të Avokatit të Popullit të DhSK-së

23. Pietro Spera u emërua Avokat i Popullit i DhSK-së në maj 2018 dhe ende ushtron këtë funksion. Nëse mandati i Avokatit të Popullit të DhSK-së është katërvjeçar, sipas Rregullës 28(3), duhet të ekzistojë një bazë juridike specifike për vazhdimin e ushtrimit të funksionit pas skadimit të këtij mandati.

24. Prandaj, në kuadër të një vlerësimi institucional, duhet të kërkohet dhe të bëhet publik akti konkret juridik mbi të cilin është bazuar vazhdimi i mandatit.

Historiku i themelimit të DhSK-së

25. Kuvendi i Republikës së Kosovës, më 3 gusht 2015, ka miratuar Amendamentin 24 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, përmes të cilit i është hapur rruga themelimit të Dhomave të Specializuara dhe Zyrës së Prokurorit të Specializuar.
26. Me qëllim të përmbushjes së detyrimeve kushtetuese, Kuvendi i Republikës së Kosovës, më 3 gusht 2015, miratoi Ligjin nr. 05/L-053 për Dhomat e Specializuara dhe Zyrën e Prokurorit të Specializuar, i cili hyri në fuqi më 15 shtator 2015 dhe me të cilin është themeluar dhe rregulluar organizimi, funksionet dhe juridiksioni i Dhomave të Specializuara dhe Zyrës së Prokurorit të Specializuar (neni 1 i ligjit).
27. Më 6 tetor 2026, Kuvendi i Republikës së Kosovës miratoi Ligjin për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit nr. 05/L-053 për Dhomat e Specializuara dhe Zyrën e Prokurorit të Specializuar.

Aktivitetet e Avokatit të Popullit

28. Avokati i Popullit, më 9 prill 2021, me kërkesën e tij, mbajti takim pune me Avokatin e Popullit të Dhomave të Specializuara, ku ishte planifikuar të diskutoheshin mundësitë e bashkëpunimit në të ardhmen për shkëmbimin e informatave, ankesat e pranuar, vizitat e bëra në objektet e paraburgimit dhe nëse ishte përgatitur ndonjë raport nga Avokati i Popullit i Dhomave të Specializuara. Në këtë takim, Avokati i Popullit i Dhomave të Specializuara nuk ofroi asnjë informatë, edhe pse pati pajtim paraprak për temat, me arsyetimin se bëhej fjalë për informata konfidenciale. Duhet theksuar se ai nuk ka ofruar informata as për temat që zakonisht duhet të jenë publike, siç janë numri i ankesave të pranuar, vizitat e realizuara në qendrat e ndalimit dhe tema të tjera që duhet të jenë publike.
29. Meqenëse nuk mori asnjë informatë nga Avokati i Popullit i DhSK-së, më 21 prill 2021, Avokati i Popullit i Republikës së Kosovës kërkoi nga kryetarja e DhSK-së që t'i mundësohej realizimi i një vizite në Dhomat e Specializuara dhe në Qendrën e Paraburgimit të Dhomave të Specializuara në Hagë. Këtë kërkesë, Avokati i Popullit e bazoi në faktin se kishte mungesë të plotë të informacionit zyrtar dhe meqenëse Avokati i Popullit i Dhomave të Specializuara nuk kishte ndarë asnjë informatë, ishte e domosdoshme që ta vizitonte Gjykatën dhe Qendrën e Paraburgimit, me qëllim që të informohej drejtpërdrejt.
30. Më 5 maj 2021, duke iu përgjigjur shkresës së Avokatit të Popullit, kryetarja e Dhomave të Specializuara refuzoi kërkesën e Avokatit të Popullit, duke theksuar se Ligji nr. 03/L-195 nuk zbatohet në rastin e Dhomave të Specializuara të Kosovës dhe as të Zyrës së Prokurorit të Specializuar. Më tej, në këtë shkresë zyrtare theksohej se çfarëdo inspektimi i “kushteve të paraburgimit dhe të trajtimit të të paraburgosurve” është mandat ekskluziv i Avokatit të Popullit të Dhomave të Specializuara.
31. Më 8 shtator 2021, në Institucionin e Avokatit të Popullit u mbajt një takim i përbashkët ndërmjet kryetares së Dhomave të Specializuara (e shoqëruar nga bashkëpunëtorët e saj) dhe Avokatit të Popullit (i shoqëruar nga bashkëpunëtorët e tij). Gjatë takimit, Avokati i Popullit ia rikujtoi kryetares rolin dhe mandatin e Avokatit të Popullit, veçanërisht mandatin si Mekanizëm Kombëtar për Parandalimin e Torturës, duke theksuar rëndësinë e bashkëpunimit dhe interesimin e Avokatit të Popullit për t'i vizituar të ndaluarit në Qendrën e Paraburgimit të Dhomave të Specializuara të Republikës së Kosovës në Hagë. Në këtë takim, Avokati i Popullit ngriti shqetësimin e tij lidhur me moslejimin e vizitës

dhe konsideroi se moslejimi për t'i vizituar të paraburgosurit bie në kundërshtim me parimin e transparencës, si dhe cenon ushtrimin e mandatit të Avokatit të Popullit si Mekanizëm Kombëtar për Parandalimin e Torturës dhe të Trajtimeve e Ndëshkimeve të Tjera Mizore, Jonjerëzore dhe Poshtëruese.

32. Avokati i Popullit, më 9 nëntor 2021, vizitoi Dhomat e Specializuara, ku u takua me kryetaren e Dhomave të Specializuara dhe me bashkëpunëtorët e saj. Gjithashtu, realizoi vizitë në Qendrën e Paraburgimit në Hagë dhe takoi të paraburgosurit aty.
33. Gjatë kësaj vizite, në takimin me kryetaren e Dhomave të Specializuara, Avokati i Popullit theksoi se ka obligim kushtetues, ligjor dhe moral për t'i vizituar shtetasit e Kosovës kudo që ata gjenden në situata të tilla, pavarësisht faktit se ka mandat të kufizuar nga ndryshimet kushtetuese dhe ligjore. Kryetarja e Dhomave të Specializuara dhe bashkëpunëtorët e saj e njoftuan Avokatin e Popullit për ecurinë e procedurave gjyqësore, hapjen e një kanali në platformën YouTube, nëpërmjet të cilit mund të ndiqen seancat gjyqësore, deklaratat javore për shtyp, të cilat i organizon Zyra për Informim, si dhe galerinë publike, e cila mbetet e hapur dhe ku mund të ndiqen e të dëgjohen seancat.
34. Avokati i Popullit në këtë takim theksoi se i janë adresuar shqetësime për sa u përket rrethanave në të cilat funksionon gjykata, juridiksionit të saj dhe çështjeve të tjera, siç janë barazia e armëve, kohëzgjatja e paraburgimit, të drejtat e të akuzuarve në procedurë, si dhe mungesa e transparencës dhe e bashkëpunimit nga ana e Avokatit të Popullit të Dhomave të Specializuara.
35. Gjatë kësaj vizite, Avokati i Popullit vizitoi të paraburgosurit dhe secilit prej tyre iu mundësua një bisedë në hapësirë të veçantë dhe për një kohë të mjaftueshme. Në këtë rast, Avokatit të Popullit nuk iu lejua vizita e z. Salih Mustafa – Cali, me arsyetimin se ekzistonte një vendim përmes të cilit z. Mustafa i ishte ndaluar pranimi i vizitave dhe se vendimi në fjalë ishte konfidencial dhe nuk mund të kishte qasje në të.
36. Lidhur me këtë çështje, Avokati i Popullit ngriti si shqetësim shumë serioz kufizimin e të drejtave të të paraburgosurve me akte që klasifikohen si konfidenciale, pa u ditur arsyet e kufizimit, si dhe kohëzgjatja e një kufizimi të tillë.
37. Në takimin me të paraburgosurit e tjerë, u ngritën një mori shqetësimesh, si: mosrespektimi i parimit të barazisë së armëve gjatë procesit gjyqësor; kohëzgjatja e paraburgimit; mungesa e mbikëqyrjes për të drejtën në mjet efikas juridik, duke aluduar në faktin se gjykata funksionon si një strukturë dhe nuk ka shkallëzim të shprehur për shqyrtimin efikas të mjeteve juridike; vonesat në përkthimin e procesverbaleve të seancave gjyqësore në gjuhën shqipe; redaktimi i aktakuzës dhe i materialeve të tjera, që ua mohon të drejtën për t'i pasur me kohë të gjitha provat dhe informatat në gjuhën që e kuptojnë; standardet e dyfishta në zbatimin e legjislacionit, duke vendosur praktika që nuk janë në përputhje me legjislacionin e Republikës së Kosovës; trajtimi jo i barabartë me të burgosurit e tjerë për sa u përket masave kufizuese për mbrojtjen nga pandemia gjatë vizitave familjare; pasiviteti i Avokatit të Popullit të Dhomave të Specializuara dhe mungesa e një mënyre konfidenciale për t'iu drejtuar atij etj.
38. Më 18 janar 2022, Avokati i Popullit raportoi në Kuvendin e Republikës së Kosovës lidhur me Raportin Vjetor të Avokatit të Popullit për vitin 2021. Në këtë rast, Avokati i Popullit i njoftoi deputetët e Kuvendit të Republikës së Kosovës për vizitën në DhSK dhe

takimin me të paraburgosurit. Po ashtu, Avokati i Popullit paraqiti shqetësimet e tij, të cilat i identifikoi gjatë realizimit të kësaj vizite¹.

39. Më 13 maj 2025, me kërkesën e saj, Avokati i Popullit priti në takim, kryetaren e Dhomave të Specializuara të Kosovës, znj. Ekaterina Trendafilova.
40. Në këtë takim, Avokati i Popullit ngriti një sërë çështjesh në lidhje me punën e Dhomave të Specializuara, duke u bazuar edhe në shqetësimet e ngritura nga palët. Fillimisht, Avokati i Popullit theksoi shqetësimin e tij lidhur me mungesën e transparencës dhe të llogaridhënies së DhSK-së, si dhe ngriti çështjen nëse në këtë gjykatë po garantohet një gjykim i drejtë dhe i paanshëm, sipas standardeve të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, lidhur me të drejtat e të akuzuarve në procedurë, të përcaktuara edhe me Kushtetutën e Republikës së Kosovës.
41. Në këtë aspekt, Avokati i Popullit foli për barazinë e armëve në raport me provat dhe mënyrën se si janë siguruar ato, duke iu referuar në veçanti provave të siguruara nga Republika e Serbisë, duke pasur parasysh se Serbia është shtet që ka qëndrime armiqësore ndaj Republikës së Kosovës dhe UÇK-së. Më tej, ai shtoi se, duke pasur parasysh mënyrën, rrugën dhe procedurat e sigurimit të këtyre provave, ka shumë dilema nëse ato janë kredibile dhe nëse mbrojtjes i mundësohet t'i kundërshtojë duke marrë informacione nga palët që i kanë siguruar ato.
42. Nga shqetësimet që pranoi Avokati i Popullit, del brengosëse mënyra se si funksionon gjykata, duke i konsoliduar të gjitha nivelet e gjykatës në një strukturë të vetme, gjë që lë vend për dyshime lidhur me pavarësinë e gjykatave të niveleve që veprojnë brenda kësaj gjykate. Kjo nuk është në frymën e standardeve ndërkombëtare që garantojnë gjykimin e drejtë në raport me shkallëshmërinë e procedurës dhe që ndërlidhen me të drejtën për një mjet efektiv juridik.
43. Ai theksoi se mbetet po ashtu shqetësuese vendosja e Dhomës Kushtetuese brenda kësaj strukture, duke vënë në dilemë edhe ndarjen e pushteteve, marrë parasysh se Dhoma Kushtetuese nuk ushtron funksionin e gjykatave të rregullta, por ka funksion vlerësimit e përputhshmërisë me Kushtetutën të vendimeve dhe akteve të tjera, si dhe të kontrollit të respektimit të të drejtave të njeriut, në përputhje me standardet ndërkombëtare që janë pjesë e legjislacionit të Republikës së Kosovës.
44. Në këtë takim, si shqetësim u ngrit edhe përgjimi i bisedave dhe i vizitave gjatë paraburgimit, me arsyetimin se, përkundër faktit që këto mund të lejohen me ligj, cenojnë parimin e privatësisë dhe të jetës familjare, si dhe mbrojtjen efektive, nëse përgjimi bëhet edhe në raport me ekipet mbrojtëse të të akuzuarve.
45. Avokati i Popullit konsideron se problem në vete është kohëzgjatja e paraburgimit. Kohëzgjatja e paraburgimit, pa u zëvendësuar asnjëherë me ndonjë masë më të butë për sigurimin e të pandehurit, të parashikuar nga legjislacioni i Republikës së Kosovës, e cenon të drejtën për një gjykim të drejtë dhe të paanshëm, si dhe parimin e lirisë dhe të sigurisë. Për më tepër, mosndryshimi i masave për sigurimin e të pandehurit lë të nënkuptohet se Gjykata nuk u beson institucioneve të Republikës së Kosovës se mund të

¹ Avokati i Popullit raportoi në Kuvendin e Republikës së Kosovës për raportin e vitit 2021 - oik-rks.org/2023/01/18/avokati-i-popullit-raportoi-ne-kuvendin-e-republikes-se-kosoves-per-raportin-e-vitit-2021

garantojnë respektimin e masave të vendosura nga gjykata dhe zhvillimin e një procesi të rregullt dhe të papenguar.

46. Avokati i Popullit ngriti si çështje edhe faktin se kompensimi i viktimave nuk është në të njëjtin standard me atë që zbatohet për të dëmtuarit në proceset gjyqësore në Republikën e Kosovës. Avokati i Popullit theksoi se të gjithë të dëmtuarit duhet të trajtohen njësoj.
47. Në përmbyllje, Avokati i Popullit ritheksoi nevojën për më shumë transparencë publike, për një shpjegim të qartë të çështjeve të ngritura dhe për një angazhim të përbashkët në ruajtjen e ekuilibrit mes drejtësisë dhe të drejtave themelore të njeriut².
48. Avokati i Popullit vizitoi DhSK-në nga data 12 deri më 15 nëntor 2025 dhe monitoroi seancat gjyqësore të mbajtura më 12 dhe 13 nëntor 2025.
49. Kjo vizitë është rezultat i kërkesës paraprake që Avokati i Popullit e ka parashtruar më 15 shtator 2025, me të cilën ka kërkuar monitorimin e seancave gjyqësore, takimin me kryetaren e DhSK-së, si dhe vizitën te të paraburgosurit dhe në hapësirat ku qëndrojnë ata.
50. Lidhur me këtë çështje, DhSK-ja ka kthyer përgjigje dhe e ka njoftuar Avokatin e Popullit për mundësinë e përcjelljes së seancave të planifikuara për t'u mbajtur më 12 dhe 13 nëntor 2025, për takimin me Zyrën e Regjistrimit, si dhe për takimin me të paraburgosurit. Mirëpo, lidhur me kërkesën për t'i vizituar hapësirat ku qëndrojnë të paraburgosurit, DhSK-ja nuk ka kthyer fare përgjigje, duke ia pamundësuar Avokatit të Popullit realizimin e vizitës në këto hapësira.
51. Gjatë kësaj vizite, Avokati i Popullit realizoi aktivitetet si në vijim:
 - Më 12 dhe 13 nëntor, monitoroi seancat gjyqësore, në të cilat dëshmuan z. Christopher Hill dhe z. Michael Durkee, dëshmitarë të propozuar nga mbrojtja e të akuzuarve.
 - Më 13 nëntor, Avokati i Popullit takoi përfaqësuesit e mbrojtjes së z. Hashim Thaçi, z. Kadri Veseli, z. Jakup Krasniqi dhe z. Rexhep Selimi.
 - Më 14 nëntor, Avokati i Popullit realizoi takim me Zyrën e Regjistrimit në DhSK.
 - Më 15 nëntor, Avokati i Popullit realizoi takime individuale me të paraburgosurit z. Hashim Thaçi, z. Kadri Veseli, z. Jakup Krasniqi dhe z. Rexhep Selimi.

Të gjeturat

52. Nga realizimi i vizitave, Avokati i Popullit ngre shqetësime nëse në DhSK po respektohen garancitë e përcaktuara në Kushtetutën e Republikës së Kosovës dhe në standardet ndërkombëtare, veçanërisht ato të përcaktuara në KEDNj dhe në Konventën kundër Torturës dhe Trajtimeve e Ndëshkimeve të Tjera Mizore, Jonjerëzore dhe Poshtëruese.
53. Në këtë drejtim, Avokati i Popullit ka gjetur se:
 - DhSK-ja, përveç nga Kryqi i Kuq Ndërkombëtar, nuk monitorohet nga asnjë institucion apo organizatë ndërkombëtare. Po ashtu, DhSK-ja nuk është llogaridhënës për punën e saj asnjë institucioni në Republikën e Kosovës dhe, si rezultat i kësaj,

² Avokati i Popullit priti në takim kryetaren e Dhomave të Specializuara - <https://oik-rks.org/2025/05/13/avokati-i-popullit-priti-ne-takim-kryetaren-e-dhomave-te-specializuara/>

shfaqet jotransparenca e plotë karshi popullit dhe institucioneve të Republikës së Kosovës.

- Lidhur me çështjen e përgjimeve, Avokati i Popullit thekson se gjykata ka mundur të merrte masa paraprake për parandalimin e çfarëdo vepre penale, e cila është identifikuar nga përgjimet e vendosura nga gjykata. Për më tepër, shqetësues është fakti se gjykata i ka vendosur përgjuesit pa i njoftuar fare të paraburgosurit se bisedat e tyre janë duke u përgjuar dhe se nuk dihet saktësisht kur dhe për cilat arsye është vendosur përgjimi i tyre.
- Juridiksioni i DhSK-së është i paqartë dhe nuk kuptohet saktësisht se cilën bazë normative apo cilën praktikë ndërkombëtare zbaton DhSK-ja në rastet e gjykimit dhe nëse respektohet parimi “*Nullum crimen, nulla poena sine lege*”.
- Është e paqartë nëse struktura organizative e DhSK-së është në përputhje me standardet ndërkombëtare për një tribunal. Ky konstatim rrjedh nga fakti se të gjitha shkallët e gjykatës, si dhe Gjykata Kushtetuese dhe Avokati i Popullit, janë të vendosura në kuadër të një institucioni, duke vënë në dyshim funksionin e tyre të pavarur dhe të paanshëm lidhur me çështjet në gjykim, si dhe efikasitetin e mjetit juridik dhe të drejtën për një gjykim të drejtë dhe të paanshëm.
- Lidhur me pavarësinë e Avokatit të Popullit të DhSK-së, Rregullorja e Procedurës dhe Provave të DhSK-së përcakton shprehimisht se Avokati i Popullit i DhSK-së ushtron funksionet e tij në mënyrë të pavarur dhe se pavarësia e tij duhet të respektohet.
- Një element që meriton vëmendje është fakti se Zyra e Avokatit të Popullit të DhSK-së është e integruar në strukturën administrative të DhSK-së. Në një sistem ku Avokati i Popullit monitoron respektimin e të drejtave të njeriut nga vetë institucioni, në kuadër të të cilit është vendosur administrativisht, kjo përbën problem për ushtrimin e detyrës së tij në mënyrë të pavarur dhe pa ndikim.
- Është shqetësues fakti nëse DhSK-ja, gjatë hartimit të rregulloreve të saj, e ka respektuar plotësisht detyrimin e deleguar me ligj apo i ka tejkalluar autorizimet ligjore, duke përcaktuar autorizime që mund të ndikojnë në ndarjen e pushteteve dhe duke ndryshuar procedurat dhe praktikat që gjykatat zbatojnë në trajtimin e çështjeve penale në Republikën e Kosovës.
- Në këtë rast, krijohet përshtypja se DhSK-ja mund ta ketë tejkalluar kompetencën legjislative të deleguar me ligj, duke përcaktuar rregulla që ndryshojnë nga përcaktimet ligjore, ose se këto rregulla është dashur të përcaktohen me ligj dhe jo me akt nënligjor.
- Veprimet e DhSK-së, duke pranuar në administrim prova nga Serbia apo literaturë, paraqesin shqetësim dhe, njëkohësisht, vënë në dyshim besueshmërinë, përkatësisht arritjen e një pragu minimal të besueshmërisë së provave në proces.
- Shqetësues mbetet fakti nëse, në rastet e gjykimit, po zbatohet standardi lidhur me barazinë e palëve në procedurën gjyqësore. Ky shqetësim ngrihet kur vërehet se përgatitja e aktakuzës ka zgjatur pesë vjet, ndërsa mbrojtjes i janë dhënë vetëm dy muaj për përgatitjen e saj. Pra, në një çështje kaq komplekse, duhet vlerësuar nëse mbrojtja ka pasur kohë dhe mundësi të mjaftueshme për të shqyrtuar materialet, për të

përgatitur argumentet dhe për të analizuar vëllimin e provave. Kjo është e rëndësishme për çështjen e barazisë së armëve.

- Është cenuar e drejta për respektimin e jetës private dhe familjare të të paraburgosurve, sepse vizitat e realizuara nën vëzhgimin e kamerave dhe në praninë e zyrtarëve korrektues ngrenë dyshime për pajtueshmërinë e këtyre veprimeve me standardet ndërkombëtare për respektimin e jetës private dhe familjare.
- Avokati i Popullit vlerëson se ka pasur ndërhyrje dhe mosrespektim të pozicionit të të pandehurit në procedurën penale. Ky vlerësim mbështetet në faktin se z. Thaçi i është konfiskuar laptopi, të cilin ai e përdor për përgatitjen e argumenteve mbrojtëse në procedurën që po zhvillohet ndaj tij. Një qasje e tillë cenon dinjitetin e një të akuzuari në procedurë gjyqësore dhe kufizon të drejtën e tij për mbrojtje.
- Gjithashtu, përdorimi i masave kufizuese që cenojnë lirinë e personave në paraburgim, komunikimin dhe mbajtjen nën kontroll të shënimeve dhe shkresave konsiderohet se ka cenuar të drejtën për mbrojtje, duke reflektuar edhe në cenimin e barazisë së armëve në procedurën gjyqësore.
- Avokati i Popullit ka gjetur se mënyra e financimit të DhSK-së nga jashtë është shumë e paqartë dhe se mungon transparenca lidhur me këtë financim. Kjo mungesë transparence ngre dilema nëse përmbushet standardi që gjykata të jetë e paanshme dhe të veprojë brenda kornizës së juridiksionit të Kosovës, siç përcaktohet me amendamentin kushtetues dhe me Ligjin për Dhomat e Specializuara.
- Vërehet se Avokati i Popullit i DhSK-së nuk ka publikuar asnjë raport për vizitat në burg, nuk dihet kujt i raporton dhe mënyra se si është zgjedhur është në kundërshtim me standardet e zgjedhjes së ombudsmanëve, si dhe me funksionin e Ombudsmanit. Për këto arsye, mbetet shumë e paqartë nëse Avokati i Popullit i DhSK-së është funksional dhe nëse po e realizon mandatin e tij.
- Në fund, Avokati i Popullit ngre shqetësime nëse DhSK-ja po i respekton standardet vendore dhe ndërkombëtare lidhur me çështjet e lirimit të përkohshëm dhe të paraburgimit para gjykimit, të drejtën për një gjykatë kompetente, të pavarur dhe të paanshme, të themeluar me ligj, pranueshmërinë e provave, barazinë e armëve ndërmjet mbrojtjes dhe prokurorisë, parimin e ligjshmërisë dhe llogaridhënien institucionale.

Veprimet e Avokatit të Popullit pas realizimit të vizitave në Hagë

54. Avokati i Popullit, duke pasur parasysh faktin se nuk ka mundur t'i vizitonte hapësirat ku qëndrojnë të paraburgosurit, ka njoftuar Kryqin e Kuq Ndërkombëtar dhe CPT-në dhe ka kërkuar angazhimin e tyre në monitorimin e këtyre hapësirave, si dhe njoftimin e Avokatit të Popullit nëse po respektohen standardet minimale për personat në paraburgim. Po ashtu, Avokati i Popullit ngriti shqetësimin e tij lidhur me mosrespektimin e këtyre të drejtave.
55. Në këtë rast, Avokati i Popullit ka marrë përgjigje, por të cilat nuk kanë qenë përmbajtjesore.
56. Kryqi i Kuq Ndërkombëtar ka njoftuar se i raporton DhSK-së, gjë që, për Avokatin e Popullit të Republikës së Kosovës, përbën një rast të pazakontë, pasi raportet e

monitorimit të respektimit të të drejtave të të paraburgosurve janë të mbyllura për publikun. Kjo ngre shqetësime të shumta jo vetëm për mungesën e transparencës, por edhe lidhur me mundësinë që publikut t'i fshihet diçka që mund të jetë shqetësuese. Ndërsa CPT-ja ka njoftuar se e ka pranuar shkresën nga Avokati i Popullit i Republikës së Kosovës, por nuk ka dhënë përgjigje tjetër.

57. Ky fakt është tregues se qendrat e paraburgimit dhe respektimi i të drejtave të të akuzuarve që qëndrojnë në këto qendra nuk monitorohen, sepse monitorimi nga Kryqi i Kuq Ndërkombëtar bëhet me kërkesë të gjykatës dhe nuk dihet kujt i shërben, përveçse qëllimeve të gjykatës.

58. Më 30 dhjetor 2025, Avokati i Popullit i dërgoi shkresë kryetares së DhSK-së dhe shprehu shqetësimet e tij fillestare dhe parimore lidhur me përputhshmërinë e procedurave para Dhomave të Specializuara me të drejtat themelore të garantuara me Kushtetutën e Republikës së Kosovës, instrumentet përkatëse ndërkombëtare për të drejtat e njeriut dhe, kur është e zbatueshme, jurisprudencën e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, e cila përbën burim të brendshëm të së drejtës në përputhje me nenin 53 të Kushtetutës.

59. Më tej, përmes kësaj shkrese, Avokati i Popullit ngriti shqetësimet lidhur me faktin se Dhomat e Specializuara nuk i nënshtrohen asnjë mekanizmi monitorimi apo llogaridhënieje nga institucionet vendore të Republikës së Kosovës. Gjithashtu, Avokati i Popullit ngriti shqetësime lidhur me zhvillimin e procedurës gjyqësore, pranimin e provave, siç janë provat nga Serbia, dhe mbështetjen në materiale, siç janë librat e botuar³.

60. Avokati i Popullit nuk mori përgjigje në shkresën që ia përcolli znj. Trendafilova më 30 dhjetor 2025.

Avokati i Popullit, duke pasur parasysh të gjeturat e theksuara më sipër, barrierat dhe pengesat që ia pamundësojnë qasjen e pakufizuar në DhSK, shqetësimet publike që kohëve të fundit kanë qenë më të zëshme, si dhe mungesën e bashkëpunimit dhe të transparencës së DhSK-së dhe të mekanizmave të saj, me qëllim që të sigurojë një vlerësim të pavarur dhe të paanshëm, ka vendosur ta angazhonte një organizatë ndërkombëtare për t'i trajtuar shqetësimet e identifikuara gjatë vizitave në DhSK.

Angazhimi i Bar Human Rights Committee of England & Wales (BHRC) nga Avokati i Popullit i Republikës së Kosovës

61. Me qëllim të pasqyritit dhe analizimit sa më objektiv të shqetësimeve të identifikuara gjatë realizimit të vizitave në DhSK, Avokati i Popullit ka vendosur ta angazhonte një organizatë të pavarur ndërkombëtare, e cila ka përvojë të konsiderueshme në monitorimin e tribunaleve.

62. Lidhur me këtë çështje, Avokati i Popullit ka analizuar kriteret që duhet të plotësohen nga organizata e cila do ta trajtojë këtë çështje. Po ashtu, është konsultuar me ekspertë dhe akademikë të fushës së të drejtave të njeriut me përvojë ndërkombëtare, me qëllim të

³ Letra e Avokatit të Popullit, z. Naim Qelaj, dërguar kryetares së Dhomave të Specializuara, znj. Ekaterina Trendafilova - <https://oik-rks.org/2026/01/13/letra-e-avokatit-te-popullit-z-naim-qelaj-derguar-kryetares-se-dhomave-te-specializuara-te-kosoves-znj-ekaterina-trendafilova/>

konsultimit lidhur me hapat që do të ndërmerren në drejtim të angazhimit të organizatës për trajtimin e çështjes në fjalë.

63. Në fund, pas shumë vlerësimesh dhe duke pasur parasysh përvojën e gjatë në monitorimin e tribunaleve, Avokati i Popullit e ka angazhuar *Bar Human Rights Committee of England & Wales* (BHRC) për t'i analizuar disa nga çështjet e ngritura paraprakisht nga Avokati i Popullit, të cilat BHRC-së i janë përcjellë në formë koncepti.
64. Edhe pse Avokati i Popullit ka identifikuar një numër relativisht të madh çështjesh që kanë nevojë të analizohen dhe të trajtohen në drejtim të përmbushjes së standardeve ndërkombëtare nga DhSK-ja, duke pasur parasysh se afati kohor deri në marrjen e vendimit të shkallës së parë në DhSK ishte shumë i ngushtë, si dhe se trajtimi i të gjitha shqetësimeve të Avokatit të Popullit do të kërkonte kohë relativisht të gjatë për vlerësim, Avokati i Popullit është fokusuar vetëm në disa pika që kanë ngritur shqetësime te publiku në Republikën e Kosovës.
65. Lidhur me këtë çështje, analiza është fokusuar në pikat si në vijim:
- Lirimi i përkohshëm dhe paraburgimi para gjykimit;
 - E drejta për një gjykatë kompetente, të pavarur dhe të paanshme, të themeluar me ligj;
 - Pranueshmëria e provave;
 - Barazia e armëve ndërmjet mbrojtjes dhe prokurorisë;
 - Parimi i ligjshmërisë;
 - Llogaridhënia institucionale.
66. Meqenëse rrethanat e çështjes që do të analizohej nga BHRC-ja kanë qenë të natyrës shumë specifike, si dhe me qëllim që analiza e këtyre shqetësimeve të jetë sa më objektive, kriteret, procedura, metodologjia dhe qëndrimi i BHRC-së, i shprehur në raport, janë krejtësisht të pavarura.
67. Më 30 prill 2026, u publikua raporti i BHRC-së lidhur me vlerësimin paraprak të Dhomave të Specializuara. Në këtë rast, Avokati i Popullit mbajti një konferencë për media, në të cilën i njoftoi të pranishmit për raportin e BHRC-së dhe përmbajtjen e tij⁴.
68. Raporti i BHRC-së ka pasqyruar elemente që vërtetojnë se shqetësimet e Avokatit të Popullit lidhur me DhSK-në janë të qëndrueshme dhe duhet të analizohen me kujdes nga institucionet e Republikës së Kosovës.
69. Avokati i Popullit vë theksin në disa nga aspektet kryesore që trajton raporti:
- Ky raport, sipas qëllimit të tij, përbën një vlerësim paraprak dhe jo një akt përfundimtar gjyqimor. Raporti nuk konkludon se DhSK-ja po dështon në misionin e saj.
 - Raporti konfirmon se shqetësimet e ngritura janë substanciale dhe mjaftueshëm serioze për të justifikuar shqyrtim të mëtejshëm institucional. Në mënyrë të veçantë, raporti konstaton se mandati i DhSK-së ka pësuar devijim nga qëllimi fillestar dhe

⁴ Fjalimi i Avokatit të Popullit, z. Naim Qelaj, me rastin e prezantimit të raportit “Vlerësimi paraprak i Dhomave të Specializuara të Kosovës” - <https://oik-rks.org/2026/04/30/fjalimi-i-avokatit-te-popullit-naim-qelaj-me-rastin-e-prezantimit-te-raportit-shqyrtimi-paraprak-i-dhomave-te-specializuara-te-kosoves/>

nga fryma e pretenduar në Raportin e Këshillit të Evropës (“*Mandati i DhSK-së ka pësuar ndryshim*” – pika 26).

- Për sa i përket çështjes së paraburgimit dhe kufizimit të të drejtave gjatë qëndrimit në paraburgim, raporti evidenton shqetësime serioze lidhur me kohëzgjatjen e paraburgimit, mungesën e mundësive reale për lirim të përkohshëm dhe kufizimet e komunikimeve familjare dhe profesionale. Raporti konstaton se “*lirimi në Holandë, ku zhvillohen procedurat penale, nuk është i mundur*” (pika 53), duke krijuar një pengesë strukturore që rëndon pozitën e të akuzuarve. Gjithashtu, mbikëqyrja sistematike e komunikimeve ngre shqetësime në raport me nenin 8 të KEDNJ-së, pasi “*mbikëqyrja sistematike për qëllime të tjera përbën ndërhyrje në nenin 8*” (pika 57). Në përfundim, raporti vlerëson se kjo kornizë krijon dyshime serioze për pajtueshmërinë me nenin 5 të KEDNJ-së dhe nenin 9 të KNDKP-së (pika 61).
- Lidhur me juridiksionin, llogaridhënien dhe transparencën institucionale, raporti ngre shqetësime serioze për mungesën e mekanizmave efektivë të mbikëqyrjes demokratike dhe të kontrollit institucional. Evidentohet një boshllëk normativ dhe procedural në raport me llogaridhënien e DhSK-së ndaj shteteve financuese dhe partnerëve ndërkombëtarë, si dhe mungesa e mekanizmave të brendshëm që sigurojnë transparencë efektive, edhe në rastet e pretendimeve për shkelje të të drejtave themelore. Raporti thekson se kombinimi i kompetencave të gjera dhe mungesa e mjeteve procedurale për kundërshtim krijojnë “*boshllëk në kornizën rregullative*” (pika 100).
- Për sa i përket standardit të gjykatës kompetente, të pavarur, të paanshme dhe të themeluar me ligj, raporti identifikon shqetësime të konsiderueshme lidhur me mënyrën e emërimit dhe përbërjen e trupave gjykues. Raporti konstaton se kryetarja gëzon “*diskrecion të konsiderueshëm për të formuar Panelet*” (pika 74), gjë që mund të ndikojë në perceptimin e paanshmërisë, veçanërisht në nivelin e apelimit. Më tej, raporti evidenton shqetësime lidhur me konsultimet ndërinstitutionale të parapara në Rregullën 12 (pikat 76–77), si dhe mungesën e gjyqtarëve nga Kosova, duke vënë në pikëpyetje kompetencën e DhSK-së në raport me të drejtën dhe praktikën vendore (“*Përbërja ekskluzivisht ndërkombëtare vë në pikëpyetje kompetencën*” – pika 106).
- Raporti trajton me shqetësim të veçantë çështjet që lidhen me integritetin procedural dhe perceptimin e paanshmërisë, pas pjesëmarrjes së Kryetares, Prokurorit të Specializuar dhe Administratorit në një informim diplomatik të zhvilluar pa dijeninë e mbrojtjes (pika 83). Raporti evidenton se deklaratat që i atribuohen Prokurorit, përfshirë parashikimet për dënime me burgim të përjetshëm dhe kundërshtimin e lirit të përkohshëm, mbeten të pakundërshtuara (“*Deklaratat [...] mbeten të pakundërshtuara*” – pika 101). Këto rrethana, sipas raportit, ngrenë shqetësime serioze jo vetëm për prezumimin e pafajësisë, por edhe për integritetin e procesit të lirit të përkohshëm (pika 102), si dhe për mungesën e transparencës procedurale (pika 103).
- Në raport me pranueshmërinë e provave, veçanërisht të provave të siguruara nga Serbia, raporti evidenton pasiguri të konsiderueshme juridike. Qasja e pranimit të përkohshëm të provave dhe shtyrjes së vlerësimit përfundimtar deri në aktgjykim përshkruhet si burim potencial i padrejtësisë procedurale dhe i pasigurisë për palët

(*“Burim i pasigurisë së konsiderueshme dhe potencialisht të padrejtësisë”* – pika 115). Për sa u përket provave me origjinë nga Serbia, raporti konstaton mungesë serioze transparence, pasi kërkesat e mbrojtjes për qasje dhe zbulim të informacionit mbi origjinën e materialeve mbeten pa vendim publik (*“Mungesa e çfarëdo vendimi të publikuar përbën në vetvete shqetësim për transparencën”* – pika 138).

- Lidhur me parimin e barazisë së armëve, raporti identifikon shqetësime paraprake që prekin efektivitetin e mbrojtjes, përfshirë kufizimet në vizitat e privileguara, mungesën e kohës dhe të hapësirës adekuate për përgatitje, zbulimin e vonuar dhe të pjesshëm të provave, procedurat penale paralele dhe ndryshimet e njëanshme në sistemin e ndihmës juridike. Raporti vlerëson se këto elemente përbëjnë indikatorë seriozë që kërkojnë analizë të mëtejshme, ndonëse në këtë fazë nuk mund të konkludohet përfundimisht për shkelje konkrete (*“Nuk mund të mbështesin një konstatim për shkelje [...] në këtë fazë”* – pika 148).
- Lidhur me parimin e ligjshmërisë, raporti ngre shqetësime lidhur me përdorimin e normave dhe standardeve të derivuara nga Statuti i Romës, i miratuar pas periudhës së juridiksionit kohor të DhSK-së. Raporti thekson se mbështetja në burime juridike pas periudhës relevante *“rrezikon të çojë në interpretim të së drejtës zakonore ndërkombëtare në mospërputhje kohore”* (pika 176). Për këtë arsye, raporti konstaton se ekziston rrezik real që konstrukti normativ i veprave penale të mos jetë plotësisht në harmoni me standardin e ligjshmërisë (*“Krijon rrezik [...] të papajtueshmërisë”* – pika 209).
- Në përfundim, raporti thekson se ky dokument përbën një vlerësim paraprak dhe jo një konstatim përfundimtar, por evidenton një sërë shqetësimesh serioze dhe të dokumentuara që nuk mund të shpërfillen. Raporti nënvizon se standardi relevant i vlerësimit duhet të jetë Kushtetuta e Kosovës dhe KEDNJ-ja, e jo praktikatat potencialisht problematike të tribunaleve të tjera ndërkombëtare. Për këtë arsye, BHRC-ja rekomandon krijimin e një mekanizmi të qëndrueshëm, të pavarur dhe të financuar në mënyrë adekuate për monitorimin e vazhdueshëm të proceseve gjyqësore pranë DhSK-së, duke theksuar se besueshmëria dhe legjitimiteti institucional kërkojnë mbikëqyrje të jashtme efektive.
- Duke marrë parasysh autoritetin, integritetin profesional dhe kredibilitetin ndërkombëtar të Bar Human Rights Committee of England and Wales, si dhe natyrën e pavarur dhe të dokumentuar të këtij vlerësimi paraprak, raporti bart peshë të konsiderueshme juridike dhe institucionale, pasi identifikon shqetësime serioze që prekin drejtpërdrejt standardet themelore të të drejtave të njeriut, përfshirë të drejtën për gjykim të drejtë sipas nenit 6 të KEDNJ-së, të drejtën për liri dhe siguri, mbrojtjen e lirisë, respektimin e jetës private dhe familjare, si dhe efektivitetin e mbrojtjes juridike.
- Edhe pse raporti nuk nxjerr konstatime përfundimtare për shkelje konkrete, niveli dhe natyra e shqetësimeve të identifikuara krijojnë rrezik real për cenimin sistematik të këtyre të drejtave dhe kërkojnë trajtim urgjent institucional. Mesazhi kryesor që rrjedh nga raporti është nevoja për forcimin e menjëhershëm të transparencës, llogaridhënies dhe mekanizmave të mbikëqyrjes së pavarur, me qëllim parandalimin e rrezikut që mangësitë procedurale apo strukturore të cenojnë legjitimitetin e procesit gjyqësor.

- Në këtë kuadër, Avokati i Popullit do të vazhdojë angazhimin për shqyrtimin e mëtejshëm të çështjeve që, për shkak të kompleksitetit, kohëzgjatjes dhe vëllimit procedural, nuk kanë mundur të trajtohen plotësisht në këtë fazë paraprake, përfshirë monitorimin e vazhdueshëm dhe analizat tematike shtesë.
- Njëkohësisht, autoritetet vendore kanë detyrim institucional dhe kushtetues që, në funksion të mbrojtjes së të drejtave themelore dhe integritetit të sistemit të drejtësisë, t'i adresojnë këto gjetje nëpërmjet angazhimit aktiv institucional, nxitjes së mekanizmave të monitorimit të pavarur dhe kërkimit të përmbushjes së plotë të standardeve të pajtueshmërisë me Kushtetutën e Kosovës dhe instrumentet ndërkombëtare të të drejtave të njeriut⁵.
- Raporti pasqyron një sërë shqetësimesh paraprake mjaft serioze për të kërkuar vëmendje dhe mjaftueshëm të dokumentuara për t'i rezistuar hedhjes poshtë. Standardi krahasues i duhur nuk është ai që kanë toleruar gjykata dhe tribunale të tjera ndërkombëtare (ose të ndërkombëtarizuara) – krahasimi me institucione që, në disa raste, vetë kanë dështuar në garantimin e standardeve të gjyqimit të drejtë, ofron pak ngushëllim. DhSK-ja i përgjigjet (ose duhet t'i përgjigjet) Kushtetutës së Kosovës dhe standardeve të KEDNJ-së të përfshira në kornizën e saj ligjore, dhe pikërisht në raport me këto standarde, të zbatuara në mënyrë rigoroze, duhet të vlerësohet performanca e saj.
- Ky vlerësim ka rëndësi për arsye që shkojnë përtej aspektit procedural, sepse kemi të bëjmë me lirinë e individëve. Në anën tjetër viktimat kanë pritur me dekada për përgjegjësi dhe komunitetet e prekura kanë interes të madh që drejtësia jo vetëm të jepet, por edhe të shihet se jepet. Për më tepër, vendimet e DhSK-së do të ndikojnë në mënyrë të pashmangshme në përpjekjet më të gjera të drejtësisë tranzicionale dhe në arkitekturën ende të brishtë të paqes dhe stabilitetit në rajon. Pasojat e gabimeve në këtë fushë shtrihen përtej kufijve të sallës së gjyqit.
- Për këto arsye, BHRC-ja rekomandon krijimin e një mekanizmi të qëndrueshëm për monitorimin e gjykimeve, të pavarur dhe të pajisur me burime të mjaftueshme. DhSK-ja është themeluar për të siguruar drejtësi që gëzon besim në rajon dhe më gjerë. Kjo kërkon vëzhgim të vazhdueshëm nga jashtë dhe gatishmëri të vetë gjykatës për ta pranuar një mbikëqyrje të tillë.

70. Pas publikimit të raportit nga BHRC-ja dhe njoftimit të opinionit publik për përmbajtjen e tij, Avokati i Popullit ua ka përcjellë këtë raport, së bashku me një shkresë sqaruese, shteteve financuese të DhSK-së, KE dhe BE, institucioneve të Republikës së Kosovës dhe misionëve diplomatike të akredituara në Republikën e Kosovës⁶.

71. Përmes shkresës sqaruese, Avokati i Popullit kishte për qëllim njoftimin e institucioneve dhe shteteve përkatëse se gjetjet e identifikuar në shqyrtimin e lartpërmendur ngrenë shqetësime serioze lidhur me mbrojtjen e garancive themelore procedurale që u

⁵ Fjalimi i Avokatit të Popullit, z. Naim Qelaj, me rastin e prezantimit të raportit “Vlerësimi paraprak i Dhomave të Specializuara të Kosovës” - <https://oik-rks.org/2026/04/30/fjalimi-i-avokatit-te-popullit-naim-qelaj-me-rastin-e-prezantimit-te-raportit-shqyrtimi-paraprak-i-dhomave-te-specializuara-te-kosoves/>

⁶ Avokati i Popullit i drejtohet me letër Sekretarit të ShBA-së dhe shteteve financuese lidhur me gjetjet e raportit për Dhomat e Specializuara të Kosovës - <https://oik-rks.org/2026/05/06/avokati-i-popullit-i-drejtohet-me-leter-sekretarit-te-shba-se-dhe-shteteve-financuese-lidhur-me-gjetjet-e-raportit-per-dhomat-e-specializuara-te-kosoves/>

garantohen të akuzuarve. Në veçanti, çështjet e theksuara në raport kanë të bëjnë me të drejtën për një gjykim të drejtë, transparent dhe të paanshëm. Këto parime përbëjnë garanci themelore në kuadër të së drejtës ndërkombëtare për të drejtat e njeriut dhe të së drejtësisë penale ndërkombëtare.

72. Më tej, Avokati i Popullit, nëpërmjet shkresës sqaruese, ka theksuar se është shumë i rëndësishëm garantimi që mekanizmat gjyqësorë, që veprojnë në kuadër të sistemit evropian të të drejtave të njeriut, t'u përmbahen plotësisht standardeve më të larta ndërkombëtare të drejtësisë, transparencës dhe pavarësisë gjyqësore. Adresimi i shqetësimeve të identifikuara në raport është thelbësor jo vetëm për mbrojtjen e të drejtave procedurale të të akuzuarve, por edhe për ruajtjen e besueshmërisë dhe integritetit të procesit gjyqësor.
73. Më 11 qershor 2026, Avokati i Popullit i Republikës së Kosovës organizoi në Hagë prezantimin e raportit paraprak të pavarur mbi funksionimin e Dhomave të Specializuara të Kosovës dhe Zyrës së Prokurorit të Specializuar.
74. Raporti u prezantua nga ekspertët e angazhuar nga *Bar Human Rights Committee of England and Wales (BHRC)*. Në konferencë morën pjesë një numër i madh përfaqësuesish të ambasadave të shteteve të ndryshme evropiane, si dhe pjesëmarrës të tjerë të interesuar për çështjet që ndërlidhen me sundimin e ligjit dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut.
75. Gjatë konferencës, ekspertët e BHRC-së, Dr. Gus Waschefort dhe Ms. Lauren Lederie, prezantuan gjetjet kryesore të raportit paraprak, përkatësisht lidhur me strukturën institucionale të DhSK-së, lirinë e përkohshëm, të drejtën për një gjykatë kompetente, të pavarur dhe të paanshme, të themeluar me ligj, pranueshmërinë e provave dhe parimin e ligjshmërisë⁷.

Konstatimet e Avokatit të Popullit

76. Avokati i Popullit thekson se Republika e Kosovës, me themelimin e DhSK-së, e ka përmbushur obligimin që ka derivuar nga marrëveshja ndërkombëtare me KE-në. Sipas konstatimeve dhe BHRC gjykata nuk është monitoruar dhe nuk ka pasur asnjë kontroll demokratik lidhur me punën e saj dhe si rrjedhojë është konstatuar mungesa e llogaridhënies dhe transparencës, në atë rrethanë që shumë shqetësime të ngritura nuk kanë marrë përgjigje.
77. Lidhur me këtë çështje, Avokati i Popullit të Republikës së Kosovës vlerëson se BE dhe KE si palë pjesëmarrëse në marrëveshjen ndërkombëtare, derivat i së cilës është themelimi i DhSK-së, duhet që të krijojnë mekanizma për vlerësimin e tërë procesit në DhSK, sepse është me rëndësi të vlerësohet nëse të drejtat dhe liritë themelore të njeriut janë respektuar në këtë proces gjyqësor.
78. Në këtë drejtim, Avokati i Popullit vlerëson se kjo çështje duhet të adresohet nga institucionet e Republikës së Kosovës pranë institucioneve përkatëse ndërkombëtare, me qëllim të sqarimit të kësaj situate.
79. Për më tepër, është me rëndësi që edhe Republika e Kosovës të ketë rol aktiv në krijimin

⁷ Avokati i Popullit prezantoi raportin e BHRC-së në Hagë - <https://oik-rks.org/2026/06/11/avokati-i-popullit-prezantoi-raportin-e-bhrc-se-ne-hage/>

e kushteve që puna e DhSK-së të monitorohet nga organizatat e shoqërisë civile që merren me të drejtat dhe liritë e njeriut.

80. Avokati i Popullit konstaton se DhSK-ja nuk ka qenë transparente me qytetarët dhe institucionet e Republikës së Kosovës në sqarimin e çështjeve që kanë paraqitur shqetësime publike dhe janë të ndërlidhura me standardet e respektimit të të drejtave dhe lirive themelore të njeriut
81. Avokati i Popullit thekson se krijimi i një organi siç është DhSK-ja, në të cilën nuk është i përfshirë asnjë element vendor dhe e cila nuk ofron transparencë e llogaridhënie dhe nuk i nënshtrohet asnjë mbikëqyrjeje nga ndonjë institucion i Republikës së Kosovës, është treguar si model i gabuar. Situata e tillë ka krijuar bindjen te publiku se, në këtë rast, nuk kemi të bëjmë me një gjykatë që vepron në bazë të standardeve për proceset gjyqësore.
82. Është e rëndësishme që kjo gjykatë të vlerësojë modelet e rritjes së transparencës në raport me qytetarët dhe institucionet e Republikës së Kosovës, lidhur me shqetësimet e vazhdueshme publike në raport me zbatimin e standardeve që garantojnë proces të drejtë dhe të paanshëm dhe respektim të të drejtave të akuzuarve në procedurë.
83. Avokati i Popullit thekson se, duke qenë se DhSK-ja është krijuar si rezultat i një marrëveshjeje ndërkombëtare, i takon KE-së dhe BE-së të krijojë një komision ose një ekip të pavarur, i cili do ta vlerësojë punën e deritashme të DhSK-së, duke u bazuar në një analizë të detajuar, me qëllim të vërtetimit nëse kjo gjykatë vepron brenda mandatit të saj dhe nuk i ka tejkaluar kompetencat, si dhe nëse i ka zbatuar standardet për një gjykim të drejtë dhe të paanshëm dhe ka respektuar të drejtat dhe liritë themelore të njeriut.
84. Lidhur me këtë çështje, është me rëndësi që çdo monitorim dhe vlerësim të realizohet në bashkëpunim me institucionet e pavarura të Republikës së Kosovës, me qëllim që kjo çështje të trajtohet në mënyrë të paanshme dhe të pavarur.
85. Avokati i Popullit ka gjetur se burim i informacionit për DhSK-në kanë qenë kryetarja dhe administratori i gjykatës. Mungesa e monitorimit dhe vlerësimit të punës së kësaj gjykate nga mekanizmat e tjerë të pavarur lë të kuptohet se është krijuar një narrative vetëm nga vetë gjykata. Prandaj, është e nevojshme që gjykata t'i publikojë raportet që ua ka dërguar shteteve financuese, pasi konsiderojmë se kjo do t'i kontribuonte transparencës dhe sqarimit të publikut lidhur me çështjet e diskutuara në këto takime. Besojmë se këto çështje nuk kanë të bëjnë me procesin gjyqësor; në të kundërtën, kjo do të përbënte një problem shumë serioz.
86. Avokati i Popullit nuk ka paraqitur analizë juridike në këtë raport, për arsye se shqetësimet e ngritura ia ka adresuar BHRC-së, e cila e ka hartuar raportin ku janë pasqyruar të gjitha këto aspekte. Avokati i Popullit i konsideron këto qëndrime të pavarura dhe vlerëson se ato duhet të kenë vëmendjen e DhSK-së, por edhe të mekanizmave të tjerë dhe me këtë rast theksojmë se të gjeturat e raportit të BHRC në tërësi ka vërtetuar shqetësimet e ngritura nga Avokati i Popullit e të cilat i ka adresuar për hetim. Ky raport është i bashkëngjitur si aneks i këtij raporti.
87. Është e rëndësishme që t'u kërkohej KE-së dhe BE-së t'i publikojnë raportet e shteteve të tyre që ndërlidhen me DhSK-në, si dhe Kryqit të Kuq Ndërkombëtar t'i kërkohej publikimi i raporteve të vizitave në DhSK, në mënyrë që ato të jenë të qasshme edhe për qytetarët e Republikës së Kosovës.

88. Në fund, Avokati i Popullit e konsideron si shumë shqetësues faktin se mandati i DhSK-së ka pësuar devijim nga qëllimi fillestar dhe nga fryma e pretenduar në Raportin e Këshillit të Evropës, e cila çështje duhet të analizohet nga autoritetet themeluese dhe financuese të kësaj gjykate.
89. Avokati i Popullit, duke pasur parasysh rrethanat e theksuara më sipër, në bazë të nenit 135, paragrafi 3, të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, si dhe nenit 18, paragrafi 1, nënparagrafi 1.5, të Ligjit nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit, i

REKOMANDON

Kuvendit të Republikës së Kosovës:

- Kuvendi i Republikës së Kosovës, në bashkëpunim me Qeverinë e Republikës së Kosovës, të mundësojnë mbështetjen e një mekanizmi të pavarur dhe profesional për monitorimin e procedurave gjyqësore pranë DhSK-së, në përputhje me kornizën ligjore dhe në pajtueshmëri me garancitë për pavarësinë e gjyqësorit.
- Kuvendi i Republikës së Kosovës në bashkëpunim me Qeverinë e Republikës së Kosovës të adresojnë në Këshillin e Evropës dhe në mekanizmat e tjerë ndërkombëtarë të gjitha shqetësimet e identifikuara lidhur me procesin gjyqësor në DhSK. Të kërkoj nga këta mekanizma që të vlerësojnë dhe analizojnë nëse janë duke u respektuar standardet e lirive dhe të drejtave të njeriut për një gjykim të drejtë dhe të paanshëm.

Dhomave të Specializuara:

- T'i publikojnë të gjitha raportet me vendet donatore dhe komunikimet me vendet e treta dhe në të ardhmen, në çdo komunikim të kësaj natyre të ftohen edhe institucionet e Republikës së Kosovës, dhe raportet e këtyre komunikimeve të jenë publike.

Në pajtim me nenin 132, paragrafi 3, të Kushtetutës së Republikës së Kosovës ("Çdo organ, institucion ose autoritet tjetër, që ushtron pushtet legjitim në Republikën e Kosovës, është i detyruar t'u përgjigjet kërkesave të Avokatit të Popullit dhe t'i paraqesë atij/asaj të gjitha dokumentet dhe informacionet e kërkuara në pajtim me ligj.") dhe me nenin 28 të Ligjit nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit ("Autoritetet, të cilave Avokati i Popullit u ka drejtuar rekomandim, kërkesë ose propozim për ndërmarrjen e veprimeve konkrete, [...] duhet të përgjigjen brenda afatit tridhjetë (30) ditor. Përgjigja duhet të përmbajë arsyet me shkrim për veprimet e ndërmarra lidhur me çështjen në fjalë."), ju lutemi mirësisht të na informoni për veprimet që do t'i ndërmerri lidhur me këtë çështje.

Me nderime,
 Naïm Qelaj
Avokat i Popullit

- Shtojca 1.

Raporti i BHRC-së: Vlerësim paraprak i Dhomave të Specializuara të Kosovës - Struktura, funksioni, praktika në zhvillim dhe sfidat ligjore.